

Maneki neko

Francesc Miralles & Héctor García bij Boekerij:

Ikigai

Vind je ikigai

Shinrin-yoku

Ichigo-ichie

De kleine ikigai

Ganbatte

Wabi sabi

Namaste

Maneki neko

Francesc Miralles &

Héctor García

Maneki neko

Het Japanse geheim voor
voorspoed en geluk

Uit het Spaans vertaald
door Carla Zijlemaker

ISBN 978-90-492-0203-3

ISBN 978-94-023-2223-1 (e-book)

ISBN 978-90-528-6652-9 (audio)

NUR 770

Oorspronkelijke titel: *Maneki Neko. El libro japonés de la buena fortuna*

Vertaling: Carla Zijlemaker

Omslagontwerp: Sproud

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

© 2022 Francesc Miralles & Héctor García

© 2023 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Translation rights arranged by Sandra Bruna Agencia Literaria, S.L.
through SvH Literarische Agentur.

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

- - - - -
Inhoud

Inleiding: Geluk hebben is geen kwestie van toeval	9
Geschiedenis van de terminologie van geluk en pech	17
De vier soorten geluk	19
De kat die je uitnodigt om binnen te komen	27
De tekenen lezen	31
De droom en de beeldjes	33
In geluk geloven helpt om geluk te krijgen	35
Takarabune: de boot met de schat	39
<i>Hatsuyume</i> en de <i>osechi</i> -keuken	41
De god van de armoede en de god van het geluk	45
De zeven goden van het geluk	49
De wet van de aantrekkingskracht	55
<i>Happy-go-lucky</i>	59
Energetische coaching	63
De draak van Hongkong	67
<i>Zhaocai mao</i> : het Chinese gelukskatje	69
Uitvaart terwijl je nog leeft	73
Indiase rituelen voor geluk	75

<i>Ema</i>	77
Honderd procent eigen verantwoordelijkheid	83
Misleid door toeval	87
Risico en wat je wel in eigen hand hebt	91
Het lot staat aan de kant van wie goed voorbereid is	95
De sleutel tot geluk	99
<i>Warashibe Chōja</i>	103
Sadako en de duizend kraanvogels van de vrede	107
De lessen van de rijke vader	109
De eerste cirkel van een gelukkig lot: wijze beslissingen	113
De tweede cirkel van een gelukkig lot: veerkrachtig optimisme	119
De derde cirkel van een gelukkig lot: een gunstige omgeving	123
Gelukskoekjes	127
KitKat: chocolade die geluk brengt	131
De vloek van kolonel Sanders en de <i>narrative fallacy</i>	133
Tetrafobie	139
Als het rood is, brengt het geluk	141
<i>Fukumimi</i> of de oren van het geluk	145
Twee mannen met veel (of weinig) geluk	147
<i>Daruma</i>	151
De oude man en zijn paard dat verdwaalde	157
Shinto-rituelen voor een goed leven	161
Katten en voorspoed	167
De zeven wetten van de maneki neko	171
Bibliografie	175

De dag waarop je het besluit te gaan doen,
is jouw geluksdag.

– JAPANS SPREEKWOORD

Inleiding

Geluk hebben is geen kwestie van toeval

Geluk of pech hebben is iets wat me altijd al heeft gefascineerd. Van kleins af aan vroeg ik me af: 'Hoe kan het dat er mensen zijn bij wie niets goed gaat, terwijl anderen altijd hun doelen verwezenlijken? Zijn er goden die sommige mensen belonen en andere straffen of vergeten? Of is het simpelweg een kwestie van toeval?

Als dat zo was, zou het wel erg onrechtvaardig zijn, zei ik tegen mezelf.

Naarmate ik ouder werd, besepte ik echter dat er belangrijke verschillen zijn tussen mensen die zeggen dat ze pech hebben en mensen die hun eigen geluk cultiveren.

De eerste groep vertrouwt op externe krachten die hun lot bepalen, zoals bij kansspelen. Ze hopen dat het lot hun gunstig gezind is, omdat ze denken dat ze er zelf weinig invloed op hebben. Ze hebben een passieve houding en wachten soms hun leven lang totdat ze eens een keer wind mee krijgen.

De tweede groep, voor wie ik dit boek heb geschreven,

bestaat uit mensen die zelf hun aandeel leveren om iets voor elkaar te krijgen. Dat betekent niet dat ze altijd hun doel bereiken, maar wel dat ze er moeite voor doen en het steeds weer proberen door goede omstandigheden te creëren, alert te zijn op kansen en met mensen om te gaan die hen kunnen helpen geluk af te dwingen.

Dit zijn de mensen die gebruikmaken van *ganbatte* in hun leven, een Japans begrip dat betekent dat je ‘zo veel mogelijk je best doet in het leven’ en dat ook wordt gebruikt om iemand aan te moedigen die een moeilijke taak moet uitvoeren of om iemand moed in te spreken die een moeilijke situatie doormaakt.

Deze uitdrukking stimuleert je om je te blijven inspannen en steeds het beste van jezelf te geven, in plaats van alles toe te schrijven aan mazzel of pech. Je legt het resultaat niet in handen van het toeval, zoals wanneer je iemand ‘Veel geluk!’ of ‘Succes!’ wenst, maar je vraagt de ander zelf zijn aandeel te leveren en datgene waarmee hij bezig is zo goed mogelijk te doen.

Het is geen wonder dat *ganbatte* een van de populairste en meest geliefde Japanse begrippen is. Een uitdrukking die je aanmoedigt om je niet zomaar gewonnen te geven, hoe groot de obstakels op je weg ook lijken.

Deze volharding is nadrukkelijk aanwezig in de geest van het Japanse volk en is mede verantwoordelijk voor wat wel het ‘economische wonder’ wordt genoemd: het snelle herstel van het land na de Tweede Wereldoorlog, of de veerkracht die het toont na grote natuurrampen.

Toch is een cultuur van je best doen niet voldoende om het leven te krijgen waarvan je altijd gedroomd hebt. Je hebt ook de magie nodig van geloof dat je dat kunt bereiken.

En daarmee komen we bij *maneki neko*, de kat met de opgeheven poot, die geluk brengt en waarnaar dit boek is genoemd.

De rituelen en overtuigingen die ons mentaal voorbereiden op een gunstig verloop, vormen een waardevolle ondersteuning bij het vormgeven van ons lot.

Daarom vind je in dit boek de populairste middelen om geluk naar je toe te trekken, zoals rituelen, amuletten, historische legenden en manieren van doen, aangevuld met de visie van de grootste deskundigen, om te begrijpen hoe lot, succes en voorspoed werken.

Naarmate je verder leest, zul je begrijpen dat geluk geen kwestie van toeval is, maar dat het wordt gecreëerd met drie essentiële ingrediënten uit de Japanse cultuur:

- 1 INSPANNING.** Voor wat betreft ganbatte is er geen beter lot dan dat wat we zelf met onze voortdurende inspanningen tot stand hebben gebracht – het befaamde Japanse *kaisen* – het belangrijkste ingrediënt om vooruit te komen en goede resultaten te behalen.
- 2 WIJSHEID.** Kennis van de wetten van het succes. Wat zorgt ervoor dat geld stroomt en wat maakt dat het verloren gaat, is de tweede pijler van geluk. Daarom bespreken we auteurs en boeken die deze kwestie helder uiteenzetten.
- 3 VERTROUWEN.** Je kunt het pas als je erin gelooft. Het derde ingrediënt van geluk is dat je de overtuiging moet hebben dat wat je na-

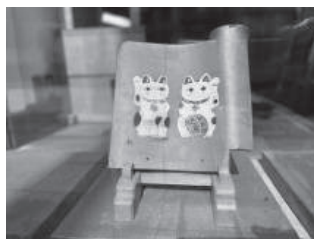
streeft haalbaar is en dat je het voor elkaar zult krijgen. Je kunt alleen dingen bereiken die je als een reële mogelijkheid beschouwt.

Als je over deze drie ingrediënten beschikt, ben je klaar om invloed uit te oefenen op je lot en vorm te geven aan het leven dat je voor jezelf wenst.

Als je dit boek aandachtig leest en de genoemde rituelen, adviezen en technieken toepast in je leven, al is het maar gedeeltelijk, dan zal de verandering niet lang op zich laten wachten.

Welkom in het universum van de maneki neko!

Francesc Miralles & Héctor García

In dit boek gaan we dieper in op veel van de hieronder genoemde symbolen en bijgelovige opvattingen.

Japanse symbolen en vormen van bijgeloof die geluk brengen

<i>Maneki neko</i>	Kattenfiguurtje met een opgeheven poot
<i>Daruma</i>	Beeltenis van Bodhidharma. Je tekent één oog op de pop terwijl je een wens doet; het andere oog teken je als je wens is uitgekomen.
<i>Omikuji</i>	Een soort horoscoop op een papiertje, waarop geschreven staat hoeveel geluk je zult krijgen (<i>weinig, normaal, veel of heel veel</i>) en in het kort iets over wat je te wachten staat.
<i>Ema</i>	Een houten plankje waar je je wens op kunt schrijven.
<i>Ehomaki</i>	<i>Maki van sushi</i> . Een traditie die zegt wat je moet eten op <i>satsubun</i> -dag, iets wat in een bepaalde richting wijst, die elk jaar verandert.
<i>Koinobori</i>	Versiering in de vorm van een karper die je op kinderdag langs de rand van een rivier of park hangt. Dit staat symbool voor de gezondheid van kinderen. Volgens de legende kan een karper die tegen de stroom in zwemt een draak worden.

<i>Omamori</i>	Amulet ter bescherming. Deze worden verkocht in heiligdommen en tempels en zijn vaak gespecialiseerd in een bepaald soort bescherming, bijvoorbeeld om huwelijksproblemen, auto-ongelukken en dergelijke te voorkomen.
Poppen van <i>Hina Matsuri</i>	Een pop die je cadeau geeft tijdens de viering van <i>Hina Matsuri</i> (meisjesdag). Volgens de mythologie kunnen ziekten en pech van de kinderen op de poppen worden overgedragen.
<i>Senzaburu</i>	Betekent letterlijk 'Duizend papieren kraanvogels'. Dit zijn versieringen van duizend origami-kraanvogels aan een stuk draad. Volgens de legende mag degene die duizend origami-kraanvogels vouwt de goden vragen wat hij wil en zal zijn wens worden vervuld.
's Morgens een spin zien	Een spin zien bij het aanbreken van de dag wordt gezien als een goed voorteken.
Grote oorlellen	De zeven geluksgoden hebben grote oren, vooral Daikokuten. Daarom denken mensen dat grote oren hebben geluk brengt.

Japanse symbolen en vormen van bijgeloof die ongeluk brengen

De getallen 4 en 9	Een van de manieren om het getal 4 uit te spreken in het Japans is 'shi', wat exact overeenkomt met het woord voor dood (<i>shi</i>). In het geval van het cijfer 9 is een van de manieren om het uit te spreken 'ku', wat overeenkomt met <i>ku</i> , dat 'lijden' betekent.
's Nachts fluiten	Volgens het bijgeloof trek je slangen aan als je 's nachts fluit. Misschien is dit de reden dat men zegt dat rovers en bandieten vroeger met elkaar communiceerden met fluitjes.
Even gaan liggen na het eten	'Als je na het eten gaat liggen, verander je in een koe,' aldus een populair Japans gezegde.
's Nachts je nagels knippen	<i>Yotsume</i> 夜爪 ('s nachts je nagels knippen) wordt net zo uitgesproken als <i>yotsume</i> 世話め (je dood nadert).

- - - - -

Geschiedenis van de terminologie van geluk en pech

De Japanse taal is rijk aan woorden die naar geluk en voor-
spoed verwijzen. We gaan hier dieper in op de betekenis
van deze woorden en hun verwevenheid met de verschil-
lende tradities die de manier van denken van het Japanse
volk weerspiegelen.

Om te beginnen een korte inleiding over *un* en *fuku*.

運
Un – geluk of lot

Het karakter *un* 運 betekent ‘geluk’ of ‘lot’. Er zijn veel
woorden waar dit karakter deel van uitmaakt om naar ver-
schillende soorten geluk te verwijzen.

Kouun (幸運): geluk

Kyōun (強運): veel geluk

Fuun (不運): pech

Een gezegde dat het karakter *un* bevat en dat Japanse kinderen op school leren is *un mo jitsuryoku no ucho* (運も実力のうち). Dit kun je vertalen als: ‘Ook het lot is een vaardigheid van de mens.’

福

Fuku – geluk of fortuin

Fuku (福) is een karakter met een vergelijkbare betekenis, dat je zou kunnen vertalen als geluk of fortuin. Een van de eerste woorden die je als student Japans leert is *koufuku* (幸福): geluk in de zin van gelukkig zijn. ‘Gelukkig zijn’ bevat dus het karakter voor ‘geluk hebben’. Deze twee betekenissen overlappen elkaar, net als in het Nederlands.

De uitdrukking *fuku wo yobu* (福を呼ぶ) betekent letterlijk ‘het geluk roepen’. Deze Japanse uitdrukking suggereert dus dat we initiatief kunnen nemen of actie kunnen ondernemen om het lot te vragen naar ons toe te komen.

Er worden in het Japans ook woorden gebruikt die uit het Engels zijn overgenomen en die door de jongere generaties worden gebezigd.

Rakku ラック: geluk, is een Japanse variant op het Engelse *luck*.

Rakki ラッキー: persoon die geluk heeft, is een Japanse variant op het Engelse *lucky*.

De vier soorten geluk

Ik heb ontdekt dat hoe harder ik werk,
hoe meer geluk ik heb.

– CHARLES FRANKLIN KETTERING

Het concept geluk, mazzel of lot is sinds het begin van de beschaving omgeven met mysterie en mythologie. Laten we daarom nogmaals kijken naar de vraag waarom sommige mensen meer geluk lijken te hebben dan andere.

Een van de problemen met het woord ‘geluk’ is dat het, afhankelijk van de cultuur, de situatie en de context, verschillende dingen kan betekenen.

Om geluk naar je toe te trekken is het belangrijk dat je begrijpt wat de verschillen zijn tussen deze categorieën en dat je je energie richt op het soort geluk waar je invloed op kunt uitoefenen, en de rest accepteert als omstandigheden waar je geen controle over hebt.

James H. Austin definieert in zijn boek *Chase, Chance, and Creativity: The Lucky Art of Novelty* vier soorten geluk:

<p>1. Blind geluk (Waar we geen controle over hebben)</p>	<p>2. Geluk als gevolg van volharding en beweging (Waar we ten dele controle over hebben)</p>
<p>3. Geluk als gevolg van het najagen van kansen (Waar we ten dele controle over hebben)</p>	<p>4. Geluk op uitnodiging (Waar we ten dele controle over hebben)</p>

Mensen die veel pech hebben zijn vaak geobsedeerd door blind geluk, waar we geen enkele controle over hebben. Mensen die veel geluk hebben zijn echter vaak experts in het aantrekken van geluk door middel van volharding en beweging, het najagen van kansen en geluk op uitnodiging.

Laten we deze vier soorten geluk wat beter bekijken.

1 Blind geluk

Dit is het geluk dat zich volkomen toevallig voordoet. Het vereist geen enkele inspanning van onze kant.

Voorbeelden van blind geluk zijn: al dan niet in een rijke familie geboren worden, gevrijwaard blijven van ziektes, de loterij winnen, goed weer op vakantie en dergelijke.

De beste strategie, zowel wanneer er sprake is van blind geluk als van domme pech, is accepteren wat ons overkomt.

Dit is het enige soort geluk waar we geen controle over hebben.

2 Geluk als gevolg van volharding en beweging

Dit is het geluk dat je ten deel valt als je met volharding leert en werkt, in het bijzonder als je steeds in beweging blijft.

Dit betekent dat je niet alleen actief bent binnen je specialisme, maar dat je ook kansen blijft zoeken, probeert te leren van mensen die meer ervaring hebben dan jij, zodat je verder kunt kijken dan louter naar wat binnen je competentie valt, en dat je samenwerkt met mensen die andere specialismen hebben.

Het doel van dit soort geluk is dat je ‘happy accidents’ creëert. Om dat te bereiken is het belangrijk dat je niet stil blijft zitten.

Als een artiest bijvoorbeeld altijd thuis zit om muziek te componeren en te spelen, en nooit iets aan de buitenwereld laat zien, niet in het openbaar optreedt en niemand kent in de muziekbusiness... is de kans dat zijn muziek bekend wordt erg klein.

Als een musicus daarentegen niet alleen thuis bezig is met componeren en musiceren, maar ook in het openbaar optreedt, al is het maar in kleine zaaltjes, een groep opricht waarin iedereen zijn eigen instrument bespeelt, naar concerten en evenementen van andere musici in zijn of haar stad gaat... dan zullen er al snel ‘happy accidents’ plaatsvinden. Misschien biedt een agent aan om zijn muziek uit te geven of nodigt iemand hem uit om in grotere concertzalen op te treden. En misschien maakt iemand wel een video van een van zijn concerten die viraal gaat op internet.

Over dit soort geluk hebben we een zekere mate van controle. Hoe harder we werken, niet alleen in de strikte betekenis van het woord ‘werken’, maar in de breedste

zin van elke dag weer zo veel mogelijk je best doen om je dromen werkelijkheid te maken, hoe groter de kans dat dit soort geluk in je voordeel werkt.

3 Geluk als gevolg van het najagen van kansen

Als we een goede neus hebben voor kansen, behalen we meer successen dan wanneer we kansen voorbij laten gaan zonder ze zelfs maar op te merken.

Dat klinkt logisch en gemakkelijk, maar het vereist ervaring en geduld.

Wat is het verschil tussen een goede en een matige investeerder? De goede kan beter onderscheiden of het al dan niet de moeite waard is om ergens in te investeren, maar weet ook wanneer hij uit een situatie moet stappen wanneer die geen voordeel meer oplevert.

Een matige investeerder investeert daarentegen in ondernemingen die tot mislukken gedoemd zijn en weet niet waar hij goede kansen kan vinden. Net als bij de matige investeerder komt pech soms op ons pad als we iets doen wat we beter niet hadden kunnen doen.

Een radar voor het herkennen van goede en het negeren van slechte kansen vergroot de kans dat dit soort geluk in ons voordeel werkt. Daarom is het belangrijk om competent te zijn en meer te weten dan anderen op het gebied van onze passie.

4 Geluk op uitnodiging

Dit is het geluk dat op ons pad komt als we worden uitgenodigd om deel uit te maken van een unieke kans die ons wel en anderen niet wordt geboden. Het is het soort geluk dat moeilijk uit te lokken is, omdat het veel tijd kost om het

hiervoor benodigde netwerk op te bouwen, maar ook om aan onze persoonlijkheid te werken zodat we ons onderscheiden van anderen.

Dit is een soort geluk dat van een afstand afgunst kan opwekken. Je kunt het zelfs als onrechtvaardig zien.

‘Wat een geluk heeft die man. Hij krijgt altijd de beste kansen in de schoot geworpen.’ ‘Waarom is hij wel uitgenodigd voor dit privéconcert en ik niet?’ ‘Waarom is zij wel aangenomen voor dit project en ik niet?’ ‘Deze persoon is beroemd om het beroemd zijn, maar ze kan niks bijzonders!’

Maar wanneer we iemand die altijd dit soort geluk lijkt te hebben beter leren kennen, begrijpen we dat het niet iets is wat zomaar gebeurt, maar dat deze persoon jaren- of decennialang aan zichzelf heeft gewerkt om een unieke persoonlijkheid te worden die kansen aantrekt.

Als je merkt dat dit soort vragen bij je opkomen, die zijn ingegeven door afgunst, probeer die afgunst dan om te zetten in nieuwsgierigheid. Wat heeft hij of zij gedaan om deze kans te krijgen die aan mij voorbij is gegaan? Wat zou ik kunnen doen om me te onderscheiden en kansen te krijgen die anderen niet worden geboden?

Stel je een fotograaf voor die gespecialiseerd is in trouwfoto's. In de stad waar hij woont, werken tientallen fotografen die zich met hetzelfde bezighouden. Als hij goed is, kan hij zijn brood verdienen met zijn beroep, iets wat waardig en eervol is. Maar als hij zich wil onderscheiden en beter wil worden, zal hij andere, meer avontuurlijke wegen moeten inslaan.

Als hij bijvoorbeeld leert in het openbaar te spreken over fotografie, zullen ze hem waarschijnlijk eerder als spreker uitnodigen. Een andere manier om zich te onder-

scheiden zou zijn als hij behalve trouwportretten ook natuurfoto's zou gaan publiceren op internet. Tijdschriften op dit gebied zouden dan mogelijk contact met hem opnemen. En als hij zich nu eens specialiseerde in het maken van portretten midden in de natuur?

Misschien is deze combinatie van specialiteiten genoeg om hem tot dé fotograaf van zijn stad te maken en wordt hij op een gegeven moment gebeld door celebrity's voor privésessies. Dat zal vervolgens weer nieuwe kansen opleveren, die hij wél krijgt en andere trouwfotografen niet.

Voeg aan datgene wat je doet iets bijzonders toe, een geheim ingrediënt. Laat iets zien wat niemand anders in huis heeft. Dankzij dit ingrediënt kun je je eigen specialisme ontwikkelen waarin jij de grootste deskundige wordt.

Als je dat eenmaal bereikt, wordt geluk op uitnodiging iets wat je vrijwel dagelijks overkomt.

Wat maakt jou uniek waardoor jij kansen krijgt die anderen niet krijgen? Welke weinig voor de hand liggende weg kun je inslaan om ongeëvenaard te worden?

Er is een gezegde dat luidt: 'Geluk is geen criterium voor succes, maar het resultaat van een bepaalde manier van leven.'